REMISSER OCH YTTRANDEN

§ 9 Hållbarhetskommissionens rapport Skillnadernas Stockholm – svar på remiss från kommunstyrelsen

BESLUT

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av rapporten Skillnadernas Stockholm från Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm.
2. Nämnden anför därutöver följande.

Hela Farsta stadsdelsområde alternativt vissa stadsdelar tillhör den fjärdedel alternativt tredjedel av stadens samtliga stadsdelar som bland annat har:

- höga ohälsotal,
- högre kariesförekomst bland små barn,
- fler familjer med ekonomiskt bistånd,
- barn som lever i absolut barnfattigdom,
- lägre gymnasiebehörighet,
- högre arbetslöshet bland ungdomar,
- ett lägre förtroende för myndigheter.

Mot den bakgrunden behöver vi fortsätta arbeta aktivt med de tre frågeställningar som kommunstyrelsen lyfter fram i sitt följebrev till remissen. Frågorna handlar om hur nämnder och styrelser inom sina egna verksamheter kan bidra till ökad social hållbarhet och vilka utmaningar en ser inom respektive verksamhet.

I kommunfullmäktiges beslut den 19 oktober i år om riktlinjer för lokalt utvecklingsarbete får alla stadsdelsnämnder i uppdrag att ta fram lokala utvecklingsprogram. Som förberedelse för detta uppdrag ber stadsdelsnämnden pensionärsrådet, rådet för funktionshinderfrågor och utvecklings- och näringslivsrådet samt även ungdomsrådet och lokala Brottförebyggande rådet att lämna förslag till nämnden om hur hela vår del av staden ska utvecklas till ett hållbart samhälle ur alla aspekter och för alla medborgare oavsett ålder, livssituation och socioekonomiska förhållanden. Nämnden ber råden utgå från de fakta som presenteras i rapporten ”Skillnadernas Stockholm” och från respektive råds egna erfarenheter. Nämnden hoppas att råden vill lämna sina förslag senast den sista mars nästa år.

Nämnden uppdrar åt demokratirådet att med stöd av förvaltningen bereda de synpunkter och förslag som övriga råd lämnar, för redovisning till nämnden, och samtidigt vid behov komplettera redovisningen med ytterligare fakta och förslag, som förberedelse för arbetet med Farsta stadsdelsnämnds lokala utvecklingsprogram.

Ärendet

Kommunfullmäktige har tillsatt en kommission för ett socialt hållbart Stockholm. Kommissionens uppdrag är att analysera skillnader i livsvillkor i Stockholm och föreslå

åtgärder för en jämlik och socialt hållbar stad. En första rapport har nu lämnats och remitterats till nämnder och bolagsstyrelser med önskemål om synpunkter utifrån tre specifika frågeställningar.

Det är positivt att man i denna första rapport tar ett helhetsgrepp kring all den statistik som finns rörande de sociala förhållandena i staden och att det görs en samlad analys för att få en bättre helhetsbild av levnadsvillkoren för stockholmarna. Mycket av det som kan göras för att motverka och förändra skillnader handlar dock om politiska beslut och åtgärder på en strukturell nivå. Det är här som de stora utmaningarna finns och som är betydelsefulla om nämndens insatser ska bidra till förbättrade levnadsvillkor för invånarna i Farsta.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2015-09-30.
Dnr 1.5.1-576/2015

Förslag till beslut
Ordföranden Lars Bäck (V), Karin Lekberg m fl (S) och Anita Jonsson m fl (MP) yrkade att nämnden skulle bifalla förvaltningens förslag och lade därutöver fram ett eget förslag – se BESLUT ovan.

Lars Jilmstad m fl (M) och Vladan Bošković (FP) yrkade att nämnden skulle delvis bifalla förvaltningens förslag och lade därutöver fram ett eget förslag. I detta instämde Niklas Dahlgren (C) och Lars Hultkvist (KD) med ett ersättaryttrande.

Beslutsgång
Ordföranden ställde yrkandena mot varandra och fann att nämnden hade beslutat enligt förslag från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Reservation och ersättaryttrande
Lars Jilmstad m fl (M) och Vladan Bošković (FP) / Niklas Dahlgren (C) och Lars Hultkvist (KD)

1. Stadsdelsnämnden hänvisar delvis till förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av rapporten Skillnadernas Stockholm från Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm.
2. Nämnden anför därutöver följande.

I budgeten för 2015 angav majoriteten att ”För att synliggöra både behov och möjligheter ska staden tillsätta en social hållbarhetskommission med fristående forskare som granskar på vilket sätt staden kan bidra till en jämlik stad.” En sådan formulering för närmast tanken till en fristående utredning, vars ledamöter är forskare, som på ett obundet sätt kan komma med rekommendationer. Istället har majoriteten nu beslutat om en kommission som i praktiken består av ett par ledande tjänstemän inom staden och att dessa ska ”samverka” med fristående forskare. Risken är därmed stor att kommissionen kommer att presentera slutsatser och förslag som framför allt överensstämmer med den styrande majoritetens önskemål. Vi skulle vilja hävda att så redan är fallet.

Rapporten ”Skillnadernas Stockholm” syftar till att ge en första övergripande bild av läget i Stockholms stad och den kommer att följas upp med vidare analyser och redovisningar längre fram. Vi tycker ambitionen är god men anser att politiska tolkningar bör lämnas utanför detta arbete tills vidare och att vi istället bör fokusera på de utmaningar som Stockholm de facto står inför. Dessvärre har inte den rödgrönrosa majoriteten lyckats förhålla sig neutrala eller ens sansade i sina långtgående slutsatser av rapporten utan tolkar faktaunderlaget så som det passar deras världsbild.

Att rapporten är skriven utifrån den nuvarande vänstermajoritetens världsbild och problemformuleringar märks på ett flertal ställen. Låt oss ta några exempel. När kommissionen förklarar bostadssegregationen som ett resultat av det minskade antalet hyresrätter i innerstaden, inte det låga antalet bostadsrätter i ytterstaden, väljer man att bekräfta den styrande majoritetens världsbild. Den implicerade lösningen blir att bygga fler hyresrätter i innerstaden, men inte att verka för fler bostadsrätter i ytterstaden. Så tar en förment neutral rapport på ett subtilt sätt politisk ställning.

Vi ställer oss vidare tveksamma till flera av de tolkningar som görs i rapporten, där fakta och siffror jämförs i syfte att bekräfta en, av majoriteten, redan dragen slutsats istället för att lyfta fakta utifrån den verklighet som visas. Jämförelser görs utifrån målsättningen att visa en så stor skillnad som möjligt istället för fokus att skapa en rättvisande bild av Stockholm. För oss är det avgörande att alltid arbeta för att alla ska få det bättre, inom alla delar av samhället utifrån varje persons förutsättningar och ambition. Den rödgrönrosa majoriteten arbetar aktivt för att bildsätta en stad i förfall, där inga insatser har gjorts för att motverka detta. Ambitionen att svartmåla det arbete som gjorts är tydlig.

Exempelvis dras slutsatsen att andelen hushåll med långvarigt ekonomiskt bistånd ökar. Det är visserligen korrekt och ett tydligt resultat av att Stockholms stad idag har den lägsta nivån av ekonomiskt biståndstagande sedan räkningarna började 1982. De som idag har ett behov av ekonomiskt biståndstagande är personer som står långt ifrån arbetsmarknaden av olika anledningar och som kräver djupare insatser för att ta sig tillbaka. Sådana tolkningar måste föregås av en bredare bild. Den rekordlåga nivån av antal hushåll med ekonomiskt bistånd gör att andelen hushåll med långa biståndstider (10–12 månader per år) ökat från 26 procent 1995 till 43 procent av det totala antalet biståndshushåll 2014. Men vi får inte glömma att Stockholm trots det har historiskt låga nivåer av ekonomsikt biståndstagande.

Trots detta hoppas vi att majoriteten läser kommissionens rapport med intresse. En av de mest intressanta slutsatserna rör det starka sambandet mellan stadsdelars socioekonomiska sammansättning och stadskvaliteter. Även utanför innerstaden går det att bygga stadsdelar med god tillgång till service, en bra blandning av bostäder och arbetsplatser, och nära till kollektivtrafik. Tyvärr har stora delar av det efterkrigstida Stockholm högst medvetet inte byggts på detta sätt, utan som isolerade öar där service och arbetsplatser lagts någon annanstans.

Indirekt innebär resultaten ett stort underkännande av såväl tidigare som nuvarande vänstermajoriteters stadsbyggnadspolitik. Det är den stadsbyggnadspolitiken, med miljonprogrammets prefabricerade hyresrättsenklaver som flaggskepp, som lett till den segregation vi ser idag.

Lösningen är att arbeta för en mer blandad stad, där arbetsplatser flyttas ut till ytterstaden, där förtätning ger underlag för fler butiker och restauranger, och där reformer av hyressättningssystemet i nyproduktionen gör det möjligt att bygga nya hyresrätter i de mest attraktiva lägena samtidigt som fler bostadsrätter gör det möjligt för fler boende i ytterstaden att äga sitt boende.

Vi vill avslutningsvis påpeka att det är högst anmärkningsvärt att rapporten Skillnadernas Stockholm presenterades på stadens hemsida i juni i kommissionens namn, trots att kommissionen då ännu inte hade organiserats eller börjat verka.

Tyvärr anser vi på grund av ovanstående att risken är stor att kommissionen kommer att fungera som en utredningstjänst för vänstermajoriteten snarare än att komma med djärva och vetenskapligt underbyggda förslag på hur Stockholm kan bli en stad där alla har förmågan att förverkliga sina djupast liggande möjligheter. Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm bör med anledning av ovanstående göras om så att kommissionens ledamöter är fristående forskare. Stadsledningskontorets roll bör vara att bistå med faktaunderlag. Ytterligare vetenskaplig expertis i särskilda frågor kan knytas till kommissionen vid behov.